

CRPD

FN konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Tove Linnea Brandvik og Geir Lippestad

Norges
Handikapforbund

Hva er den og hva betyr den for oss?

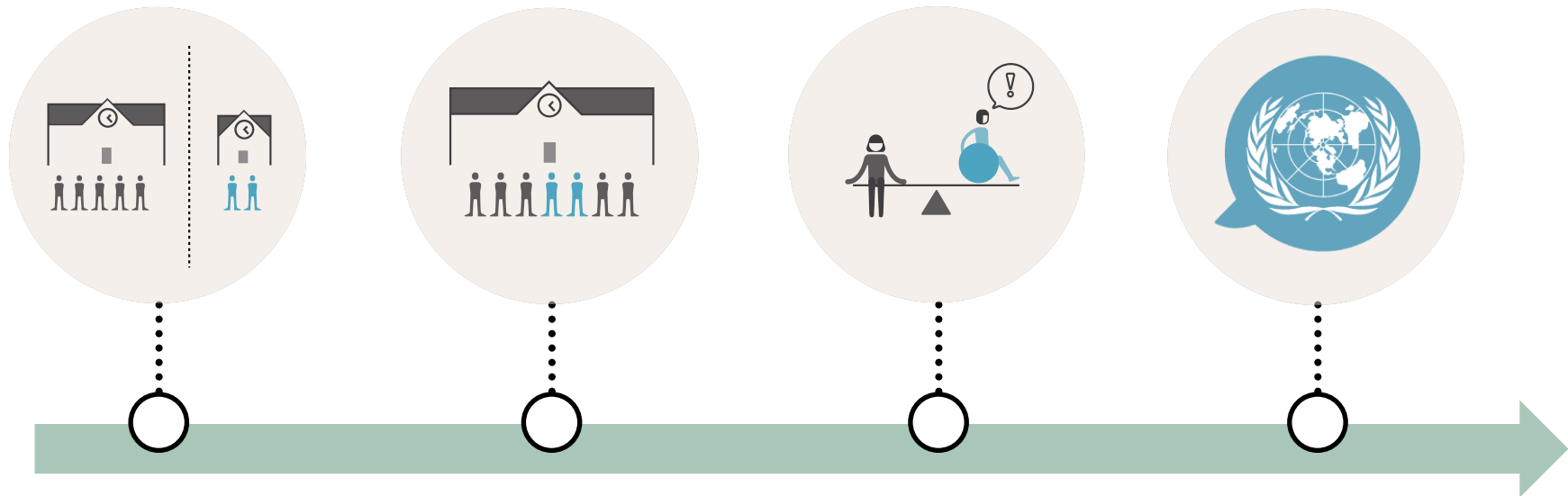
- Mennesker med funksjonsnedsettelse ikke får ivaretatt sine menneskerettigheter på lik linje med andre. Det var derfor behov for en egen konvensjon for å sørge for at rettighetene blir gjennomført på en likestilt måte for personer med funksjonsnedsettelse.
- Vi har alle vern av menneskerettighetskonvensjonene
- For diskriminerte grupper har det blitt utformet egne konvensjoner som beskriver hvordan menneskerettighetene kan oppfylles for alle.
- Eksempler er kvinner, barn, funksjonshemmede.
- Vår konvensjon er den yngste av konvensjonene.

Historien i kort versjon

- I 2001 ble det satt en arbeidsgruppe i FN.
- Konvensjonen ble vedtatt i 2006 og trådte i kraft i 2008
- Ratifisert av Norge i 2013 (med tolkningserklæringer)
- Norge ble hørt i FN første gang i 2019.
- Det går nå en debatt om hvordan den kan inkorporeres i norsk lov.

Historisk perspektiv

70 tallet

Spesialskoler,
boliginstitusjoner

90 tallet

Avinstitusjonalisering,
normalisering

2000 tallet

Likestillings-
perspektiv og
selvbestemmelse

2020

Menneskerettigheter

Ingen nye rettigheter

- En “oversettelse” av menneskerettighetene slik at de oppfylles også for funksjonshemmede på like vilkår som alle andre innbyggere i landet.
- Ingen nye rettigheter men beskrivelse av hva som er nødvendig for at alle skal få tilgang på de samme rettighetene.

Staten en ansvarlig

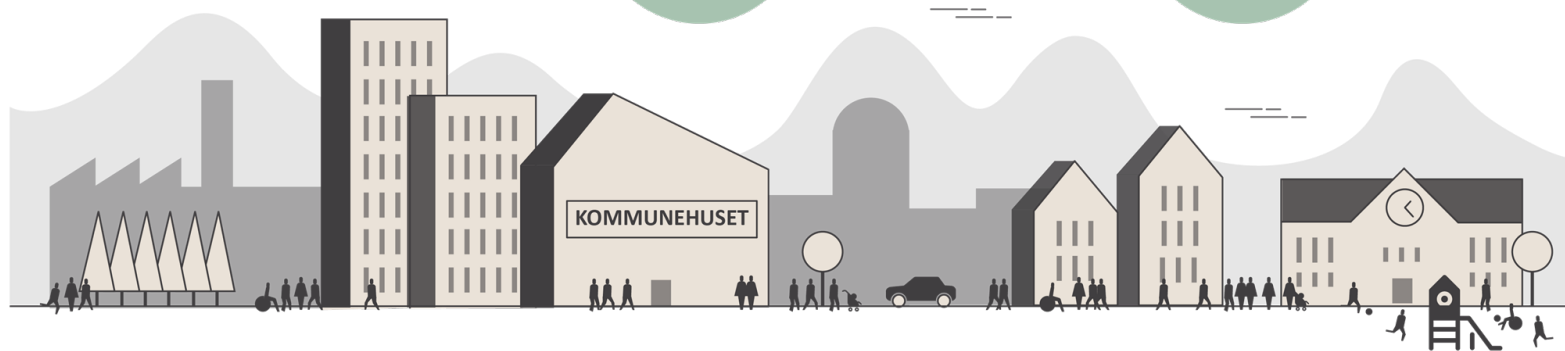
- Norges forpliktelser
- Som følge av at Norge har undertegnet og ratifisert CRPD, er **norske myndigheter både folkerettslig og politisk forpliktet** til å følge konvensjonens bestemmelser. Dette følger også av Grunnloven § 92, som slår fast at alle myndighetene skal respektere og sikre menneskerettighetene slik de blant annet er nedfelt i konvensjoner som Norge har sluttet seg til.
- Norske myndigheter skal ivareta konvensjonens forpliktelser i *all* politikkutforming og i *alle* former for myndighetsutøvelse på *alle* nivåer, både nasjonalt, i fylker og i kommuner. Ikke bare kollegiale organer har ansvar etter konvensjonen; også den enkelte ansatte må forventes å følge konvensjonens krav. For å ivareta menneskerettighetene, bør norske kommuner å jobbe helhetlig med tjenesteutvikling for å sikre grunnleggende rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse.

Opplæring i
rettighetene

Bevisstgjøre
innbyggerne

Selvbestemmelse

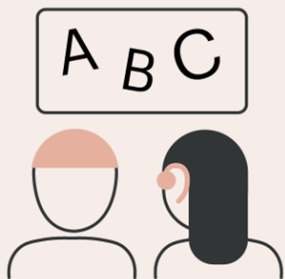
Ikke-diskriminering

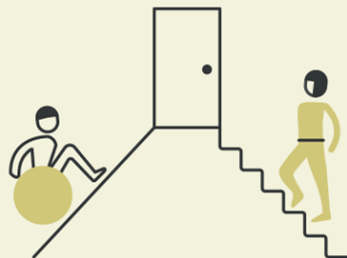
Deltakelse & inkludering

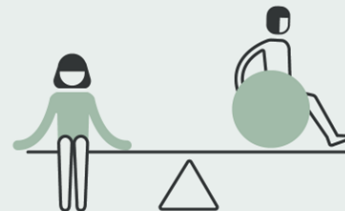
Respekt for forskjeller

Like muligheter

Tilgjengelighet

Likestilling

**Respekt for utviklingsmulighetene
og identiteten til barn**

Artikkel 26 Habilitering og rehabilitering

- **1.** Partene skal treffe effektive og hensiktsmessige tiltak, herunder gjennom likemannsarbeid, slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan oppnå og beholde størst mulig selvstendighet, utnytte sitt fysiske, mentale, sosiale og yrkesmessige potensial fullt ut, og oppnå full inkludering og deltakelse på alle livets områder. For det formål skal partene opprette, styrke og videreutvikle brede habiliterings- og rehabiliteringstjenester og -programmer, særlig på områdene helse, sysselsetting, utdanning og sosiale tjenester, på en slik måte at disse tjenester og programmer:
 - a) begynner på et **så tidlig stadium som mulig**, og er basert på en **tverrfaglig vurdering** av den enkeltes behov og ressurser,
 - b) støtter deltakelse og inkludering i lokalsamfunnet og på alle samfunnsområder, er frivillige, og tilbys mennesker med nedsatt funksjonsevne så nær lokalmiljøet som mulig, også i distriktene.
- **2.** Partene skal fremme **utviklingen av grunn- og etterutdanningen** av fagfolk og personell som arbeider i habiliterings- og rehabiliteringstjenestene.
- **3.** Partene skal **fremme tilgangen til, kunnskapen om og bruken av** tekniske hjelpemidler og teknologi utviklet for habilitering og rehabilitering av mennesker med nedsatt funksjonsevne

Basic Assumption on CRPD

- **Politicians thinks we are there!**
- **Civil Servants thinks we are there or that it becomes expensive!**
- **Civil Society thinks we are there or do not bother!**
- **Improvements are not coming by itself or easy!**
- **OPDs must know and utilise the CRPD**
- **Stig Langvad medlem I FN komiteen for CRPD kurs NHF**

Hvordan kan den få betydning i hverdagen vår?

- Staten må sikre at lovene og de utførende etatene følger konvensjonen.
- Det offentlige og det sivile samfunnet må få opplæring i hva det betyr.
- Organisasjonene skal delta i arbeidet.

Hva nå ?

- Flytte fokuset fra feil med folk til feil med system.
- Ansvarligjøre myndighetene.
- Påvirke politikere på alle nivå.
- Fra å ha rett til å få rett.
- Jobbe tett med FN komiteen underveis.
- Sikre at konvensjonen blir tatt inn i menneskerettsloven.